

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 319/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 4Csp/65/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 4Csp/65/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Vranov nad Topľou **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 4Csp/65/2018 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Vranov nad Topľou **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Vranov nad Topľou **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a jej bude priznané finančné zadosťučinenie 2 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa ako žalujúca spotrebiteľka žalobou z marca 2018 proti žalovanému domáhala vydania peňažného bezdôvodného obohatenia na upomínacom súde, ktorý na jej návrh v marci 2018 vydal platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal odpor. Preto bola vec v máji 2018 postúpená okresnému súdu, ktorý jej žalobe vyhovel rozsudkom z júla 2018, ktorý bol na odvolanie žalovaného potvrdený rozsudkom krajského súdu z apríla 2019. Pred vrátením spisu z krajského súdu bola vec v marci 2019 pridelená novému sudcovi, ktorému bola opätovne pridelená aj v júni 2020. V marci a máji 2023 bola vec pridelená ďalším dvom sudkyňiam. V máji 2019 právoplatnými rozsudkami bola sťažovateľke priznaná náhrada trov konania, o ktorej výške okresný súd rozhodol uznesením z 28. júna 2023.

III.

3. Sťažovateľka poukazuje na to, že o výške trov nebolo rozhodnuté za dobu viac ako štyroch rokov od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, pričom ide o jednoduchú vec a svojím konaním k tomu neprispela. Poukázala na novelu Civilného sporového poriadku, podľa ktorej sa o výške náhrady trov konania rozhodne do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňuje právnou neistotou, keďže náhrada trov je tvorená náhradou za úkony právneho zastúpenia z rokov 2018 až 2019.

4. Podľa okresného súdu pre dovtedajšiu absenciu zákonnej lehoty na rozhodnutie o výške trov a vydanie uznesenia o trovách len mesiac po poslednom pridelení spisu novej sudkyňi nemožno konštatovať prietahy. Poukazuje na časté prideloovanie veci novým sudcom a nadmernú zaťaženosť.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Za rok od podania žaloby bolo právoplatne rozhodnuté o uplatnenom nároku vrátane rozhodnutia o odvolaní. Postup okresného súdu bol v tejto fáze konania rýchly a efektívny. Preto treba posúdiť namietané prietahy od právoplatnosti rozsudkov do podania ústavnej sťažnosti. Rozhodovanie o výške trov konania v civilnom spore tvorí každodennú súčasť rozhodovacej praxe súdov. Vec sťažovateľky preto nemožno hodnotiť ako právne zložitú. To platí o to viac, že rozhodovanie je zverené nie sudcom, ale vyšším súdnym úradníkom podľa vopred zákonom a vyhláškou určených pravidiel. Nemožno ju hodnotiť ani ako skutkovo zložitú, keď úkony právnej služby, za ktoré sťažovateľke patrí náhrada trov, sú verifikovateľné z obsahu spisu. Vo veci sťažovateľky bola jasne určiteľná tarifná hodnota uplatneného práva a úkony právnej služby. Preto konanie a rozhodnutie okresného súdu o výške trov trvajúce štyri roky bez vykonania akéhokoľvek procesného úkonu je ústavne neakceptovateľné.

7. Na tom nič nemení ani to, že lehota na rozhodnutie o výške trov bola zavedená až s účinnosťou od júla 2023, keď aj vo fáze konania o výške trov musí súd postupovať bez zbytočných prietáhov. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v otázke výšky jej trov, keďže svojou štyri roky trvajúcou absolútnou nečinnosťou spôsobil zbytočné prietahy. Preto postupom okresného súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže z vyjadrenia okresného súdu nevyplýva, či o výške trov sťažovateľky bolo rozhodnuté právoplatne, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

8. K personálnym problémom a nadmernej zaťažnosti okresného súdu treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy. Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky.

9. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bola výrazná nečinnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľky, význam rozhodnutia pre sťažovateľku a postup súdu bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie 500 eur s tým, že vo zvyšnej časti jej nároku nebolo vyhovené. Osobitne bolo zohľadnené, že advokát sťažovateľky, hoc to nie je povinnosťou strany, dvakrát po právoplatnosti rozsudkov oznamoval súdu zmeny o jeho osobe, avšak bez urgencyie či žiadosti o rozhodnutie o trovách, a tiež to, že po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd rozhodol o výške trov sťažovateľky.

V.

10. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 530,86 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2023

Robert Šorl
predseda senátu